

สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
School Administrators' Core Competencies Affecting School Academic
Administration under Songkhla Primary Education Service Area Office 2

อนุสรฯ คชชวย

Anusara Khongchuay

จรส อติวิทยารณ

Jaras Atiwithayaporn

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ประเทศไทย

Hatyai University, Thailand

E-mail: anusara.kon112@hu.ac.th

Received: 7 November 2025; Revised: 19 December 2025; Accepted: 20 December 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 3) เพื่อศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 285 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นและสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สมรรถนะหลักของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.= 0.59) 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.53) 3) สมรรถนะหลักของผู้บริหาร(X) ในภาพรวม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ(Y) ในภาพรวมของ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่งผลทางบวก มีค่า ($R = 0.744$) และมีค่า ($R^2 = 0.554$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

คำสำคัญ: สมรรถนะหลักของผู้บริหาร, สถานศึกษา, การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The objectives of this research article were: 1) to study the level of core competencies among school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 2, 2) to study the level of academic administration in schools, and 3) to study the core competencies of school administrators that influence academic administration in schools. The sample consisted of 97 school administrators under Songkhla Primary Educational Service Area Office 2 for the 2023 academic year, determined using the Krejcie and Morgan formula. The research instrument was a questionnaire, with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.67 to 1.00 and an overall reliability coefficient of 0.99. Statistics used for analysis included frequency, percentage, mean, and standard deviation. Preliminary assumption testing was based on Hair et al. (2010), and hypothesis testing was conducted using stepwise multiple regression analysis (Enter Method).

The research findings revealed that: 1) the overall core competencies of school administrators ($\bar{X}=4.29$, S.D.= 0.59) and 2) the overall academic administration in schools ($\bar{X}=4.37$, S.D. =0.53) were both at a high level, and 3) the overall core competencies of school administrators (X) had a significant positive effect on overall academic administration (Y), as analyzed by multiple regression analysis. The results showed a statistically significant relationship ($R = 0.744$, $R^2 = 0.554$) at the .01 level, indicating that the core competencies of school administrators significantly impact academic administration in schools under Songkhla Primary Educational Service Area Office 2.

Keywords: Core Competencies of School Administrators, School, Academic Administration

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่เด็กทุกคนเป็นระยะเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงระดับภาคบังคับ โดยต้องมีคุณภาพและไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากประชาชน นอกจากนี้ ในหมวดแนวนโยบายของรัฐ มาตรา 76 ได้ระบุให้รัฐพัฒนาระบบการบริหารราชการในทุกระดับ ได้แก่ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐ ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารการให้บริการสาธารณะ และการใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน พร้อมทั้งส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความซื่อสัตย์สุจริต มีทัศนคติในการให้บริการประชาชนด้วยความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครู และสร้างแบบทดสอบประเมินสมรรถนะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายใต้โครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมพัฒนาครูเชิงคุณภาพรายบุคคล โดยมีคณะทำงานจากหลากหลายหน่วยงาน เช่น ผู้บริหารโรงเรียนศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมวิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถนะที่จำเป็นของครู ซึ่งรวมถึงเจตคติ ค่านิยม ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา แบบประเมินสมรรถนะและมาตรฐานที่พัฒนาขึ้น มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ข้าราชการครูสามารถพัฒนาตนเองและเลื่อนวิทยฐานะได้ ทั้งนี้ การบริหารจัดการภายในโรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของนโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องการการติดตามและปรับตัวอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

สมรรถนะ (Competency) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงถือเป็นหัวใจของการสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิรัชชา คงประดิษฐ์ ที่กล่าวว่า สมรรถนะเป็นปัจจัยที่ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพราะสามารถใช้พัฒนาศักยภาพของบุคลากรได้อย่างเป็นระบบ องค์กรต่าง ๆ จึงนำสมรรถนะมาใช้ในการบริหาร เช่น ด้านบุคลากร งานวิชาการ การบริการ รวมถึงการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร ทั้งนี้ สมรรถนะยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยแปลงกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายขององค์กรไปสู่การปฏิบัติจริงของบุคลากร (นิรัชชา คงประดิษฐ์, 2564) อีกทั้งข้อบังคับของคุรุสภาได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ มีการประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ รวมถึงทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน ซึ่งทั้งหมดนี้เรียกรวมกันว่า “สมรรถนะ” ของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ได้ระบุสมรรถนะไว้ 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาวิชาชีพ

2) ความเป็นผู้นำทางวิชาการ 3) การบริหารสถานศึกษา 4) หลักสูตรการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) กิจกรรมและกิจกรรมนักเรียน 6) การประกันคุณภาพการศึกษา และ 7. คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ (ข้อบังคับคุรุสภา, 2556) และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ตามหนังสือที่ ศธ 0206.3/ว7 ลว. 27 มิ.ย. 2549 โดยกำหนดให้มีการประเมินสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา 4 ประการ คือ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การพัฒนาตนเอง และ 4) การทำงานเป็นทีม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักการสำคัญในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยต้องมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ส่วนมาตรา 22 เน้นว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยต้องยึดหลักว่าผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ และควรส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ตามธรรมชาติ นอกจากนี้ มาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และงานทั่วไป โดยเฉพาะด้านวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญ เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้สามารถบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ดังนั้นเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของการเป็นคนดีและมีความรู้ทางด้านวิชาการด้วย กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ยังเล็งเห็นความสำคัญของงานด้านวิชาการ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาของไทย อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนสำคัญยังคงเป็นการพัฒนาบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยี รวมถึงการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสมในหลายด้าน ทำให้ขาดความคล่องตัวและเพิ่มการเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) อีกทั้งการบริหารงานด้านวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างในสถานศึกษา จึงเป็นงานที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพกระบวนการถ่ายทอดความรู้ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียนและเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและศักยภาพของผู้บริหารหากพิจารณาในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว การบริหารงานด้านวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและประเมินผลกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้

เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรและตามเป้าหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน (ปิยะนัทร ว่องพัฒน์วงศ์, 2566) สอดคล้องกับวัลลภ นวลตั้ง (2566) ได้กล่าวว่างานวิชาการ ถือเป็นภารกิจหลักของการบริหารสถานศึกษา และเป็นตัวสะท้อนมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน เนื่องจากงานวิชาการครอบคลุมตั้งแต่การวางแผน การจัดการเรียนการสอน การให้บริการด้านการสอน การวัดและประเมินผล การติดตามผล รวมถึงการใช้สื่อการสอนและการพัฒนาครูผู้สอน การดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและแนวทางการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในแต่ละช่วงเวลา โดยอาจมีการจัดเนื้อหาวิชาใหม่หรือเพิ่มวิชาใหม่ ๆ เข้าไปด้วย ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงของนักเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่รับผิดชอบกำกับ ดูแลและจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในพื้นที่ 5 อำเภอ ของจังหวัดสงขลา ได้แก่ อำเภอหาดใหญ่ อำเภอรัตนบุรี อำเภอกวนเนียง อำเภอบางกล่ำ และอำเภอคลองหอยโข่ง ซึ่งมีโรงเรียนของรัฐทั้งหมด 125 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ นักเรียนสามารถอ่านออก เขียนได้ ตลอดทั้งส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมทั้งดงามบนพื้นฐานของความเป็นไทย โดยได้กำหนดจุดเน้น คือ 10 อ. เรียงดี มีสุข ประกอบด้วย 1. อาณาบริเวณสวยงาม 2. อนุบาลยุคใหม่ 3. อนามัยแข็งแรง 4. อ่านออกเขียนได้ ลายมือสวย 5. อากัปกิริยาดี 6. ICT เพื่อการเรียนรู้ 7. องค์กรแห่งความร่วมมือ 8. ACTIVE LEARNING 9. อาชีพพื้นฐาน และ 10. O-Net, NT, RT เป็นหนึ่ง และได้กำหนดมาตรฐานการพัฒนางาน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาความเป็นผู้นำ การพัฒนาการศึกษา 2) การบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กร 3) การบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม 4) การบริหารชุมชนและเครือข่าย และ 5) การพัฒนาตนเองและอาชีพ นำไปสู่กิจกรรม และประเมินผู้เรียนรูปแบบต่าง ๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 2, 2567)

ในปัจจุบันนโยบายการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทำให้ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการปรับตัวและนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางนโยบาย และความหลากหลายของสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันในหลายด้าน เช่น ขนาดโรงเรียน ทำเลที่ตั้ง จำนวนบุคลากร และงบประมาณที่ได้รับ ทำให้การบริหารจัดการมีความซับซ้อนและต้องการสมรรถนะที่หลากหลายจากผู้บริหารซึ่งบุคคลหลักที่จำเป็นในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จคือผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีสมรรถนะที่เพียงพอเพื่อเป็นเสาหลักขององค์กรหรือสถานศึกษา เป็นผู้เชื่อมต่อระหว่างนโยบาย บุคลากร ผู้ปกครอง และนักเรียนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พร้อมทั้งจะแก้ไขปัญหาและนำพาสถานศึกษาไปยังเป้าหมายที่วางไว้อย่างแท้จริงและจากการศึกษาข้อมูลสภาพ

ปัญหาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษายังไม่สมบูรณ์และไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ขาดการบูรณาการสาระท้องถิ่น และไม่มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน, ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนยังไม่สามารถสะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของผู้เรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการประเมินระดับชาติอยู่ในระดับต่ำ ขาดการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน, ด้านการนิเทศการศึกษายังขาดการนิเทศภายในและการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ขาดการติดตามและพัฒนากิจการการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งบุคลากรยังขาดความรู้ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไม่เพียงพอและล้าสมัย โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ ขาดความเสถียรของอินเทอร์เน็ต ครูบางส่วนขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดกิจกรรม Active Learning ยังมีข้อจำกัดด้านเวลาและวัสดุอุปกรณ์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2, 2567)

จากที่ได้กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2” ในประเด็นปัญหาของด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จ โดยผ่านขอบข่ายงานวิชาการซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
3. เพื่อศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวนทั้งหมด 125 แห่ง จำนวน 285 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 แห่ง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan. (1970) จำนวน 285 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 ตามสถานศึกษาที่เลือกในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 แห่ง จำนวน 285 คน

2. เครื่องมือการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเรื่องสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวคิด จากตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษาเพื่อนิยามศัพท์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและบางส่วนดัดแปลงจากข้อคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. นำข้อมูลที่ศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดของการศึกษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของงานวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจทานและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนทั้งเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญและจำนวนข้อคำถามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามศัพท์

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขและตรวจสอบเบื้องต้น เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักในด้านต่าง ๆ ตามสมรรถนะหลักของผู้บริหารและคุณภาพการจัดการศึกษาในสถานศึกษา แล้วเลือกใช้ตัวเลือกที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ได้จากการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามได้ จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00

5. นำแบบสอบถามที่ได้นำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งเพื่อแนะนำและปรับปรุงแก้ไข 6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ สถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ในการวิจัยนี้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 เริ่มตั้งแต่การติดต่อประสานงานไปจนถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยประสานงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พร้อมนำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 และขอความอนุเคราะห์ในการแจก Link แบบสอบถามโดยใช้ Google Form รวมทั้งกำหนดนัดหมายให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับมาภายใน 20 วัน
- 3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 นำ Link แบบสอบถาม Google Form ส่งผ่านระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ไปยังระบบธุรการแต่ละสถานศึกษาภายในสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
- 4) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาผ่านระบบ Google Form ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติและดำเนินการสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1.1) ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยการหาค่า IOC 1.2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)
- 2) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะหลักของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.= 0.59) เมื่อ

พิจารณา รายด้าน พบว่า การทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.35$, S.D.= 0.61) รองลงมา คือการบริการที่ดี ($\bar{X}=4.31$, S.D.= 0.69) และน้อยที่สุด คือ การพัฒนาตนเอง ($\bar{X}=4.24$, S.D.= 0.59) และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X}=4.25$, S.D.= 0.64) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=4.42$, S.D.= 0.58) รองลงมา คือ การนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=4.38$, S.D.= 0.53) และน้อยที่สุดมีค่าเท่ากัน คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.34$, S.D.= 0.57) และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=4.35$, S.D.= 0.76) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในการพยากรณ์สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ด้วยการนำตัวแปรเข้าสมการถดถอย โดยวิธี Enter มีการกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับสูง ($r= 0.744$) ตัวแปร สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 55.4 ($R^2= 0.554$) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างตัวแปรสมรรถนะหลักของผู้บริหารทั้ง 4 ด้านส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่าสมรรถนะหลักของผู้บริหารทั้ง 4 ด้านส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ได้ร้อยละ 54.4 ($R^2= 0.554$) โดยค่า $F= 351.086$ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (X_1) การบริการที่ดี (X_2) การพัฒนาตนเอง (X_3) และการทำงานเป็นทีม (X_4) มีอิทธิพลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 และมีค่าคงที่ (Constant) อยู่ที่ 1.398 โดยสามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

สมการความสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = 1.398 + 0.235 X_1 + 0.010 X_2 + 0.348 X_3 + 0.106 X_4$ คือ สมการความสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 = $1.398 + 0.235$ (การมุ่งผลสัมฤทธิ์) + 0.010 (การบริการที่ดี) + 0.236 (การพัฒนาตนเอง) + 0.138 (การทำงานเป็นทีม)

สมการความสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z}_y = 0.280 \hat{Z}_{X_1} + 0.013 \hat{Z}_{X_2} + 0.386 \hat{Z}_{X_3} + 0.120 \hat{Z}_{X_4}$ คือ สมการความสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 = 0.028 (การมุ่งผลสัมฤทธิ์) + 0.013 (การบริการที่ดี) + 0.386 (การพัฒนาตนเอง) + 0.120 (การทำงานเป็นทีม)

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะหลักของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ การบริการที่ดี และน้อยที่สุด คือ การพัฒนาตนเอง และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบริบทของการบริหารสถานศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การที่ผู้บริหารมีทักษะในการทำงานเป็นทีมสูงจึงช่วยให้สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องให้บริการทางการศึกษาแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน การมีค่าเฉลี่ยสูงในด้านนี้อาจเป็นผลมาจากนโยบายการปฏิรูประบบราชการที่เน้นการให้บริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน ต่อมาผู้บริหารอาจให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถของตนเองน้อยกว่าด้านอื่นๆ สาเหตุอาจเนื่องมาจากการะงาานที่มาก จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้ไม่มีเวลาในการพัฒนาตนเองเท่าที่ควร หรืออาจเป็นเพราะข้อจำกัดในการเข้าถึงโอกาสการพัฒนาตนเอง การอบรม สัมมนา หรือการศึกษาต่อ ลำดับสุดท้ายผู้บริหารอาจยังมีข้อจำกัดในการกำหนดเป้าหมายวางแผน และดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่ทำหาย สาเหตุอาจมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร งบประมาณ หรือปัจจัยภายนอกที่ควบคุมได้ยาก ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการบริหารงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่ตั้งเป้าไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร โหงวเกิด (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะหลักของผู้บริหารโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์พันธ์ จันทรมณี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถนะหลักผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา คือ การนิเทศการศึกษา และน้อยที่สุดมีค่าเท่ากัน คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการที่มีระเบียบแบบแผนชัดเจนและมีกฎระเบียบจากกระทรวงศึกษาธิการกำกับอย่างเข้มงวด สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประการที่สอง ในยุคปัจจุบันที่มีการประกันคุณภาพการศึกษา การวัดผลและประเมินผลเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่สถานศึกษาต้องรายงานและถูกประเมินจากหน่วยงานภายนอก จึงได้รับความสนใจและ

การลงทุนทรัพยากรอย่างเพียงพอ นอกจากนี้ ระบบการเทียบโอนผลการเรียนที่สถานศึกษาต้องรองรับการ
ย้ายเข้า-ออกของนักเรียนก็เป็นการดำเนินงานที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ รองลงมาเป็นการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้
เป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนผ่านกระบวนการ
นิเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนิเทศเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำกับติดตามและพัฒนาคุณภาพการจัดการ
เรียนการสอนของครู โดยเฉพาะในบริบทของนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการพัฒนาวิชาชีพครูและการ
พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทำให้สถานศึกษาต้องจัดระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ น้อยที่สุดมีค่าเท่ากัน
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดและความท้าทายใน
การดำเนินงานทั้งสองด้านนี้ สำหรับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อาจมีค่าเฉลี่ยน้อยเนื่องจากเป็นงานที่มี
ความซับซ้อน ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และต้องคำนึงถึงบริบทที่หลากหลาย ทั้งหลักสูตรแกนกลาง
บริบทของท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา
และการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย ซึ่งอาจเป็นข้อจำกัดในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่มีครูไม่ครบชั้น
หรือมีภาระงานมาก ส่วนการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา อาจมีค่าเฉลี่ยน้อยเนื่องจากข้อจำกัด
ด้านงบประมาณ โครงสร้างพื้นฐาน และทักษะความสามารถของบุคลากร โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กหรือ
โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ที่อาจมีข้อจำกัดด้านอุปกรณ์ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และงบประมาณสนับสนุน
นอกจากนี้ ครูบางส่วนอาจยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การพัฒนา
ในด้านนี้เป็นไปอย่างจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะนัธ ว่องพัฒน์วงศ์ (2566) ได้ทำการวิจัยเรื่อง
สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครปฐม เขต 1 จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1. สมรรถนะของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และ
Delmont (2002) ได้ศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารระดับภาควิชา กำหนดรูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารระดับ
ภาควิชาประกอบด้วย 1) หน้าที่หลักของหน่วยวิชาการ 2) บทบาทและความรับผิดชอบตามตำแหน่ง 3)
สมรรถนะในส่วนของสมรรถนะนี้ได้แบ่งเป็น 3 ด้าน ด้วยกัน คือด้านภาวะผู้นำประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์ที่
สร้างสรรค์และยั่งยืน 2) ตัดสินใจและใช้ความเป็นผู้นำอย่างเหมาะสม 3) การจูงใจการสร้างแรงบันดาลใจและ
การโน้มน้าว 4) การสร้างสรรคงานและนวัตกรรม 5) การใช้ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดรายได้ 6) การแสดงถึงพันธะ
ที่ต้องรับผิดชอบ 7) การแสดงคุณลักษณะที่นุ่มนวล ซื่อตรงไว้วางใจได้มีคุณธรรมและจริยธรรม 8) การแสดง
ถึงการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญทางวิชาการด้านมนุษยสัมพันธ์

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในการพยากรณ์สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 สมรรถนะ
หลักของผู้บริหาร(X) ในภาพรวม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ(Y) ในภาพรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

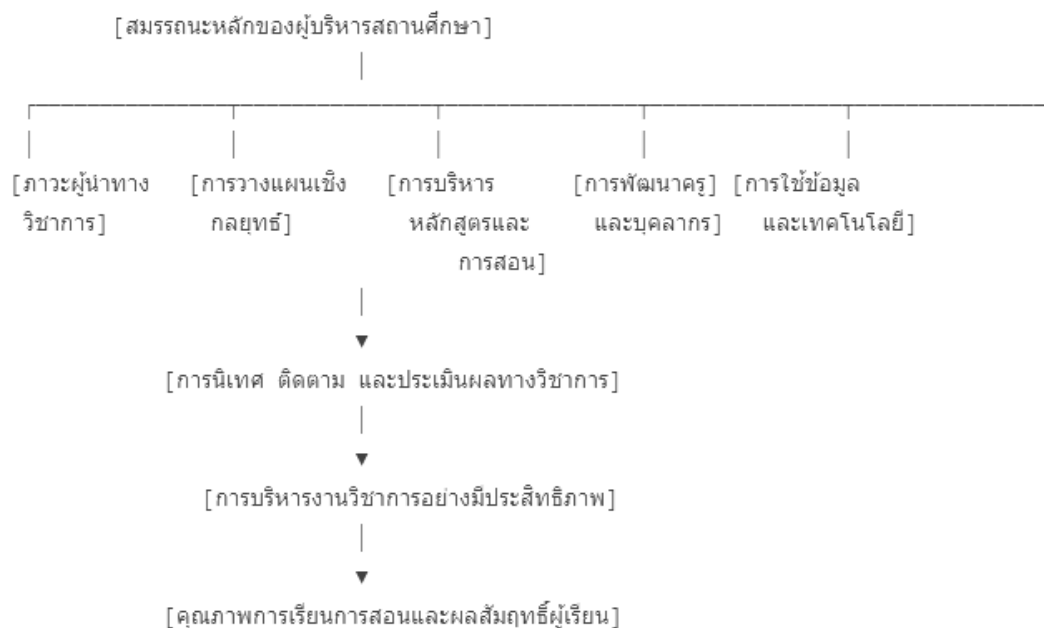
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่งผลทางบวก มีค่า ($R = 0.744$) และมีค่า ($R^2 = 0.554$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยการพัฒนาตนเอง ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม และการบริการที่ดี ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาตนเองของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการมากที่สุด แม้ว่าในผลการวิเคราะห์สมรรถนะหลักก่อนหน้านี้ การพัฒนาตนเองจะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ปรากฏการณ์นี้อาจอธิบายได้ว่าการพัฒนาตนเองแม้จะมีการปฏิบัติตนน้อยกว่าด้านอื่น แต่เมื่อผู้บริหารมีการพัฒนาตนเอง จะส่งผลโดยตรงและมีอิทธิพลสูงต่องานวิชาการ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาตนเองทำให้ผู้บริหารมีความรู้ ทักษะ และวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย เข้าใจแนวโน้มทางการศึกษานวัตกรรมการเรียนการสอน และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารที่มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจะสามารถให้คำแนะนำ ชี้แนะ และสนับสนุนครูในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า รองลงมาเป็นการมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นสมรรถนะที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับที่สอง สะท้อนให้เห็นว่าการตั้งเป้าหมาย วางแผน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบมีความสำคัญต่อความสำเร็จในงานวิชาการ เมื่อผู้บริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ จะส่งผลให้มีการกำหนดเป้าหมายด้านวิชาการที่ชัดเจน มีการติดตามความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ และมีการปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพงานวิชาการ ต่อมาการทำงานเป็นทีมเป็นสมรรถนะที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับที่สาม แม้ว่าในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยสมรรถนะหลักก่อนหน้านี้ การทำงานเป็นทีมจะมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แต่กลับส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการน้อยกว่าการพัฒนาตนเองและการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ปรากฏการณ์นี้อาจอธิบายได้ว่า แม้การทำงานเป็นทีมจะเป็นสมรรถนะที่ผู้บริหารปฏิบัติได้ดี แต่อาจยังไม่ได้เชื่อมโยงหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานวิชาการอย่างเต็มที่ หรืออาจเป็นเพราะรูปแบบการทำงานเป็นทีมที่ดำเนินการอยู่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งต้องการความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและการมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้งในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล และสุดท้ายเป็นการบริการที่ดีส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด แม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสองในการวิเคราะห์ก่อนหน้านี้ สะท้อนให้เห็นว่าการให้บริการที่ดีเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ งานวิชาการต้องการการนำ การกำกับติดตาม และการพัฒนาเชิงระบบมากกว่าการเน้นการให้บริการเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้บริการที่ดีอาจจะมุ่งเน้นที่การสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการ แต่ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการเท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยของกนกพร โทงวเกิด (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องสมรรถนะหลักของผู้บริหารที่

ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .689$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .054) สมรรถนะหลักของผู้บริหาร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริหารที่ดี ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ร่วมกันทำนายประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการได้ร้อยละ 57.10 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้ $Z'y = .202x_1 + .153x_2 + .567x_4$ และ Grossman (2009) ได้ศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นเลิศของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ดีต้องดำเนินการโดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ นโยบายของรัฐต้องแน่นอน การปรับปรุงวิธีการสอนของครู สนับสนุนให้ครูได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเอง อย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลเน้นให้ครูโดยนำวิธีการที่ดีที่สุดมาใช้จะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรให้ในการพัฒนาครู จะทำให้ครูมีเทคนิควิธีการสอนในโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ดังนี้

2073 สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุปได้ว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการ การวางแผนและกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ การบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาครูและบุคลากร การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อการตัดสินใจ และการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ สมรรถนะเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพและผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

สรุป

1. สมรรถนะหลักของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.= 0.59)
2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$, S.D. =0.53)
3. สมรรถนะหลักของผู้บริหาร(X) ในภาพรวม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ(Y) ในภาพรวมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่งผลทางบวก มีค่า ($R = 0.744$) และมีค่า ($R^2 = 0.554$) อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในการบริหารงานวิชาการ ควรมีการพัฒนาระบบสนับสนุนผู้บริหารและครูในการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชน รวมทั้งการจัดหาและพัฒนาสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อการศึกษา เช่น การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม การอบรมพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี และการสร้างเครือข่ายการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม หรือการศึกษารายกรณี เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการและวิธีการพัฒนาตนเองที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ควรศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการระหว่างสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน หรือระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาต่างๆ เพื่อให้เห็นความแตกต่างและปัจจัยที่ส่งผลในบริบทที่แตกต่างกัน
- 3) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อให้เห็นผลลัพธ์สุดท้ายของการบริหารงานวิชาการที่มีต่อคุณภาพผู้เรียน
- 4) ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อพัฒนารูปแบบการยกระดับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาและการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในการบริหารงานวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

กนกพร โหงวเกิด. (2563). สมรรถนะหลักของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศา
สตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556. (2556, 4 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 130 ตอน
พิเศษ 130 ง, หน้า 65-71.

นิรัชชา คงประดิษฐ์. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ปิยะนัทร ว่องพัฒน์วงศ์. (2566). สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พิพัฒน์พันธ์ จันทรมณี. (2559). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏจอมบึง.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (6 เมษายน 2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก,
หน้า 14.

วัลลภ นวลตั้ง. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. สารนิพนธ์ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2575.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้น
พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

Grossman, P., et al. (2007). Preparing practitioners to respond to resistance: A cross-
professional view. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*. 13, 109–123.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities
Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607-610.

Likert, R. (1967). The method of constructing and attitude scale, reading in attitude theory and measurement. New York: Wiley & Sons.